

BODOVI KOHERENCIJE I NIVO KOHERENCIJE: MODIFIKACIONI EFEKTI HIDROAROMATERAPIJE I MEDITACIJE PUNE SVESNOSTI KOD BOLESNIKA SA UPALNIM REUMATOIDNIM BOLESTIMA

Vjeroslava Slavić¹, Ivan Lakićević², Jadranka Glišić¹, Danijela Randelović¹, Gordana Rajović¹

¹Institut "Dr Simo Milošević" Igalo, Igalo, Crna Gora

²Black Dog Institut Randwick, Randwick, Australija

Kontakt: Vjeroslava Slavić
Sava Ilića 5, 85347 Igalo, Crna Gora
E-mail: drvjeroslavaslavic@gmail.com

Nedavno su varijabilnost otkucaja srca (*HRV*) i koherentni rezultat (*CS*) ili koherentan obrazac srčanog ritma prihvaćene kao validirane metode za uspostavljanje aktivnosti autonomnog nervnog sistema (*ANS*).

Cilj ovog istraživanja je proceniti modifikacije *CS*-a u uzorku bolesnika koji pate od upalnih reumatoidnih bolesti, tokom njihovog fizikalnog lečenja i rehabilitacije, na osnovu prirodnih faktora, kao i hidroaromaterapije i meditacije.

Ovo istraživanje obuhvatilo je 44 norveška bolesnika sa potvrđenom dijagnozom inflamatornih reumatoidnih bolesti, tokom četiri nedelje fizikalnog lečenja i rehabilitacije u Institutu „Dr Simo Milošević“ Igalo, Crna Gora. Bolesnici su podeljeni u dve grupe: (1) eksperimentalna ($n = 22$) i (2) kontrolna ($n = 22$). Svi bolesnici dobili su standardni protokol zasnovan na prirodnom lekovitom blatu i mineralnoj vodi. Međutim, bolesnici u eksperimentalnoj grupi imali su dodatnu hidroaromaterapiju (mineralna voda obogaćena eteričnim uljima lavande, narandže i limuna) i meditaciju. Mašina emVave Pro merila je *CS*, pre i posle tretmana. Postojala su tri nivoa koherentnosti (*CL*): niski, srednji i visoki. Nizak nivo koherentnosti odražavao je količinu vremena u kojem nije bilo talasne aktivnosti, srednji nivo imao je neku talasnu aktivnost, a visoki nivo koherentnosti imao je značajnu količinu talasne aktivnosti u praćenju *HRV*-a.

Nakon tretmana, utvrđeno je da je *CS* značajno veći kod bolesnika iz eksperimentalne grupe nego kod bolesnika iz kontrolne grupe ($p < 0,015$). Istovremeno, visoka *CL* bila je značajno veća kod bolesnika iz eksperimentalne grupe ($p < 0,026$), a niska *CL* bila je značajno niža kod bolesnika iz kontrolne grupe ($p < 0,017$). Poređenje dobijenih *CL* između eksperimentalne i kontrolne grupe nakon tretmana pokazalo je da je samo *CL* medijuma statistički različito ($p < 0,009$).

Standardni protokol u Institutu Igalo uz dodatak hidroaromaterapije i meditacije značajno je poboljšao aktivnost *ANS* bolesnika koji pate od upalnih reumatoidnih bolesti.

Acta Medica Medianae 2021;60(4):09-15.

Ključne reči: ocena koherentnosti, nivoi koherentnosti, inflamatorne reumatoidne bolesti